

✧ Texty na tento týden – Ezd 4:1–5; 2K 6:14; Ezd 5:1–5; Ag 1; Ezd 4:6–24; Neh 4; Neh 6:1–13

✧ Základní verš

„A oko Boží bdělo nad židovskými staršími, takže jim nebránili stavět, dokud by nedošlo hlášení Dareiovi a nebyl od něho doručen list v této záležitosti.“ (Ezd 5:5)

Text Ezdráš 3. až 6. kapitola je tematicky strukturovaný a zabývá se obdobím odporu vůči přestavbě chrámu. Pochopení tohoto přístupu nám pomůže lépe objasnit celkové poselství textu.

Kapitola 3 popisuje přestavbu chrámového oltáře a základů v období let 357–535 př. Kr., která byla důsledkem Kýrova výnosu (Ezd 1,1–2,70). Po úvodních oslavách (Ezd 3,10–13) práce vzhledem k velkému odporu protivníků postupně ustala (Ezd 4,1–5). Jde o období 535 až 520 př. Kr. (více o tom v Ezd 4,24–6,12). Ve verši Ezd 4,6 je v krátkosti shrnut odpor během vlády Xerxa (486–465 př. Kr.). A text Ezd 4,7–23 popisuje období protivenství vůči obnově během vlády krále Artaxerxa.

V roce 520 př. Kr. prorok Ageus nadchl věřící, aby pokračovali ve stavbě chrámu (více se o tom dočteš v jeho pěti krátkých, ale mocných kázáních v knize Ageus). S podporou se k němu přidal i prorok Zacharjáš. Chrám se nakonec podařilo dokončit, v březnu roku 515 př. Kr. ho vysvětili (Ezd 6,13–18) a o měsíc později slavili první slavnost Paschy (Ezd 6,19–22). Ezdráš je poprvé zmíněn jménem v textu Ezd 7,1. Jeho příchodem do Jeruzaléma se mnohé změnilo. Město i jeho obranné zdi se začaly postupně opravovat.

O třináct let později přišel do Jeruzaléma Nehemjáš, jež poslal král Artaxerxés v roce 444 př. Kr. Právě za jeho přispění byla dokončena stavba hradeb. A přestože práce byla náročná, podařilo se ji nakonec dokončit za dvaapadesát dní.

Odpor vůči práci na Božím díle tvoří velmi silný motiv knih Ezdráš a Nehemjáš. Je pochopitelné, že přestavba chrámu a Jeruzaléma vzbuzovala nevoli, vzdor a pronásledování. I dnes je to podobné – ať se podíváme ve světě kamkoli, práce na Božím díle se všude setkává s odporem. Satan dělá vše pro to, aby se evangelium nešířilo rychle, protože to ohrožuje jeho vládu. V této lekci se soustředíme na to, jak se Izraelcům dařilo zvládat nepřátelství.

✧ Týden ve zkratce:

- Začátek protivenství
- Povzbuzení proroků
- Přerušování práce
- Nehemjáš se pouští do díla (o 13 let později)
- „Veliké dílo“
- Podněty k zamyšlení

NE 20. října – Začátek protivenství

Ezd 4:1-5 „¹Když Judovi a Benjamínovi protivníci uslyšeli, že synové přesídlenců budují chrám Hospodinu, Bohu Izraele, ²dostavili se k Zerubábelovi a k představitelům rodů s návrhem: „Budeme stavět s vámi, neboť se dotazujeme vašeho Boha stejně jako vy. Obětujeme mu ode dnů asyrského krále Esarhadóna, který nás sem přesídlil.“ ³Ale Zerubábel a Jéšua i ostatní představitelé izraelských rodů jim odpověděli: „Vy s námi nemůžete stavět dům našeho Boha. Hospodinu, Bohu Izraele, budeme stavět my sami, jak nám přikázal král Kýros, král perský!“ ⁴Lid země bral odvahu judskému lidu a pohrůžkami jej odrazoval od stavby. ⁵Podpláceli proti nim rádce, aby rušili jejich plány, po všechny dny perského krále Kýra až do kralování perského krále Dareia.“

2Kr 17:24-41 „²⁴Asyrský král přivedl lid z Babelu, Kútu, Avy, Chamátu a Sefarvajimu a usadil jej v samařských městech místo Izraelců. Dostali do vlastnictví Samařsko a sídlili v jeho městech. ²⁵Tam se na začátku svého pobytu Hospodina nebáli; proto na ně Hospodin poslal lvy, kteří je dávali. ²⁶Tu řekli asyrskému králi: „Pronárody, které jsi přestěhoval a usadil v samařských městech, neznají řád Boha té země. Proto na ně poslal lvy a ti jim přinášejí smrt, protože neznají řád Boha té země.“ ²⁷Asyrský král přikázal: „Dovedte tam jednoho z kněží, které jste odtud vystěhovali. Ať lidé jdou a bydlí tam a on at je učí řádu Boha té země!“ ²⁸Tak přišel jeden z kněží, které vystěhovali ze Samaří, a usadil se v Bét-elu. Učil je, jak by se měli bát Hospodina. ²⁹Každý pronárod si udělal svého boha a postavil jej v domě na posvátných návrších, která udělali Samařané. Každý pronárod to udělal ve svém městě, v němž bydlel. ³⁰Muži babilónští udělali Sukót-benóta, muži z Kútu udělali Nergala, muži z Chamátu udělali Ašimu. ³¹Avýjci udělali Nibchaza a Tartaka, Sefarvajci spalovali své syny v ohni Adramelekoví a Anamelekoví, božstvům sefarvajským. ³²Báli se sice i Hospodina, ale dělali si kněze posvátných návrší ze spodiny lidu. Ti za ně obětovali v domě posvátných návrší. ³³Báli se Hospodina, ale sloužili rovněž svým božstvům podle obyčejů těch pronárodů, z nichž byli přestěhováni. ³⁴Až dodnes jednají podle dřívějších obyčejů; Hospodina se nebojí a nejednají podle příslušných nařízení a příslušného řádu, podle zákona a podle přikázání, jež vydal Hospodin synům Jákoba, jemuž dal jméno Izrael. ³⁵S těmi Hospodin uzavřel smlouvu a přikázal jim: „Nebudete se bát jiných bohů, nebudete se jim klanět ani jim sloužit ani jim obětovat. ³⁶Jenom Hospodina, který vás vyvedl z egyptské země s velikou silou a se vztaženou paží, se budete bát, jemu se budete klanět a jemu obětovat. ³⁷Budete dbát na nařízení a řády, na zákon i přikázání, které pro vás napsal, a plnit je po všechny dny. Nebudete se bát jiných bohů. ³⁸Nezapomínejte na smlouvu, kterou jsem s vámi uzavřel, a jiných bohů se nebojte. ³⁹Budete-li se bát Hospodina, svého Boha, on vás vysvobodí z rukou všech vašich nepřátel.“ ⁴⁰Ale oni neuposlechli, nýbrž jednali podle svého dřívějšího obyčejů. ⁴¹A tak se ty pronárody sice bály Hospodina, ale přitom sloužily svým tesaným modlám i se svými syny a vnuky. Jednají dodnes tak, jak jednali jejich otcové.“

2K 6:14 „Nedejte se zapřáhnout do cizího jha spolu s nevěřícími! Co má společného spravedlnost s nepravostí? A jaké spolužití světla s temnotou?“

PO 21. října – Povzbuzení proroků

Ezd 5:1-5 „¹Proroci Ageus a Zacharjáš, syn Idův, prorokovali židům v Judsku a v Jeruzalémě ve jménu Boha Izraele a napomínali je. ²Tu se vzhopili Zerubábel, syn Šealtielův, a Jéšua, syn Jósadakův, a začali budovat Boží dům v Jeruzalémě. A ti Boží proroci při nich stáli a posilovali je. ³Tehdy k nim přišel Tatenaj, místodržitel zaeufratský, a Šetar-bóznaj se svými druhy a ptali se jich: „Kdo vám dal rozkaz stavět tento dům a obnovovat tuto svatyni?“ ⁴Odpověděli jsme jim tedy a sdělili jména mužů, kteří budovu stavěli. ⁵A oko Boží bdělo nad židovskými staršími, takže jim nebránili stavět, dokud by nedošlo hlášení Dareiovi a nebyl od něho doručen list v této záležitosti.“

Ag 1 „¹V druhém roce vlády krále Dareia, prvního dne šestého měsíce, stalo se slovo Hospodinovo skrze proroka Agea k judskému místodržiteli Zerubábelovi, synu Šealtielovu, a k veleknězi Jóšuovi, synu Jósadakovu. ²„Toto praví Hospodin zástupů: Tento lid říká: „Ještě nepřišel čas, čas k budování Hospodinova domu.““ ³I stalo se slovo Hospodinovo skrze proroka Agea: ⁴„Je snad čas k tomu, abyste si bydleli v domech vykládaných dřevem, zatímco tento dům je v troskách? ⁵Nyní toto praví Hospodin zástupů: Vezměte si k srdci své cesty! ⁶Sejete mnoho, a sklízíte se málo. Jen jezte, nenasytíte se; jen pijte, žízeň neuhásíte; jen se oblékejte, nezahřijete se. Kdo se dává najmout za mzdu, ukládá ji do dřevěného váčku.“ ⁷„Toto praví Hospodin zástupů: Vezměte si k srdci své cesty. ⁸Vystupte na horu, přivezte dříví a budujte dům! V něm budu mít zálibení, v něm se oslavím, praví Hospodin. ⁹Pachtíte se za mnoha věcmi a máte z toho málo. Co přinesete domů, já rozvěji. Proč se to děje? je výrok Hospodina zástupů. Protože můj dům je v troskách, zatímco vy se staráte každý jen o svůj dům. ¹⁰Proto nebe nad vámi zadrželo rosu a země zadržela svoji úrodu. ¹¹Přivolal jsem sucho na zemi i na hory, na obilí i na vinný mošt a na čerstvý olej, na všechno, co přináší role, také na lidi i na dobytek, na všechno, co se rukama vytěží.“ ¹²Tehdy Zerubábel, syn Šealtielův, a velekněz Jóšua, syn Jósadakův, i celý pozůstatek lidu uposlechli hlasu Hospodina, svého Boha, a slov proroka Agea, protože ho poslal Hospodin, jejich Bůh, a lid se začal bát Hospodina. ¹³Hospodinův posel Ageus řekl z Hospodinova pověření lidu: „Já jsem s vámi, je výrok Hospodinův.“ ¹⁴A Hospodin probudil ducha judského místodržitele Zerubábel, syna Šealtielova, a ducha velekněze Jóšuy, syna Jósadakova, i ducha celého pozůstatku lidu. I přišli a dali se do díla na domě Hospodina zástupů, svého Boha, ¹⁵dvacátého čtvrtého dne šestého měsíce druhého roku vlády krále Dareia.“

Ag 1:4 ČSP „Pro vás je již čas, abyste bydleli ve svých obložených domech, zatímco tento dům je zcela zpustošený?“

ÚT 22. října – Přerušení práce

Ezd 4:23.24 „²³Jakmile Rechúm, písař Šimšaj a jejich druhové přečetli opis listu krále Artaxerxa, rychle přitáhli do Jeruzaléma k židům a zabránili jim ve stavbě násilím a mocí.²⁴Tak byla také zastavena práce na Božím domě v Jeruzalémě a zůstala zastavena až do druhého roku kralování perského krále Dareia.“

Ezd 4:1-22 „¹Když Judovi a Benjamínovi protivníci uslyšeli, že synové přesídlenců budují chrám Hospodinu, Bohu Izraele, ²dostavili se k Zerubábelovi a k představitelům rodů s návrhem: „Budeme stavět s vámi, neboť se dotazujeme vašeho Boha stejně jako vy. Obětujeme mu ode dnů asyrského krále Esarchadóna, který nás sem přesídlil.“ ³Ale Zerubábel a Jéšua i ostatní představitelé izraelských rodů jim odpověděli: „Vy s námi nemůžete stavět dům našeho Boha. Hospodinu, Bohu Izraele, budeme stavět my sami, jak nám přikázal král Kýros, král perský!“ ⁴Lid země bral odvahu judského lidu a pohrůžkami jej odrazoval od stavby. ⁵Podpláceli proti nim rádece, aby rušili jejich plány, ve všechny dny perského krále Kýra až do kralování perského krále Dareia. ⁶I za kralování Xerxova, na začátku jeho kralování, sepsali na obyvatele Judska a Jeruzaléma žalobu. ⁷Také za dnů Artaxerxa psali Bišlám, Mitredat a Tabel s ostatními svými druhy perskému králi Artaxerxovi; list byl napsán aramejským písmem i jazykem. ⁸Kancléř Rechúm a písař Šimšaj napsali králi Artaxerxovi následující dopis proti Jeruzalému, ⁹totiž Rechúm, kancléř, a Šimšaj, písař, s ostatními svými druhy, soudcové, vládní zmocněnci, správní a berní úředníci, lidé z Uruku, z Babylónu, Élamci z Šúšanu ¹⁰a ostatní národy, které veliký a slavný Asenapar zajal a přesídlil do měst samařských a do ostatního Zaeufratí. Nuže, ¹¹toto je opis dopisu, který mu poslali: „Králi Artaxerxovi, tvoji otroci ze Zaeufratí. Nuže: ¹²Známo buď králi, že židé, kteří odešli od tebe, přišli sem do Jeruzaléma a stavějí toto odbojné a protivící se město. Chtějí dokončit hradby, už spojují základy. ¹³Nuže, známo buď králi, bude-li toto město vystavěno a jeho hradby dokončeny, že už nebudou odvádět daně, dávky z úrod ani jiné poplatky, takže královská pokladna utrpí škodu. ¹⁴Protože však my okoušíme dobrodiní paláce, nenáležít se, abychom přihlíželi, jak je král odírán; proto posíláme králi tuto zprávu. ¹⁵Nechť se hledá v knize zápisů tvých otců. Nalezneš v knize zápisů a dozvíš se, že to město je odbojné a působilo škody králům i krajinám. Odedávna v něm docházelo ke vzpourám. Proto bylo to město zpuštěno. ¹⁶Oznamujeme králi: Bude-li to město vystavěno a jeho hradby dokončeny, nezůstane ti v Zaeufratí žádný podíl!“ ¹⁷Král poslal výnos: „Rechúmovi, kancléři, a Šimšajovi, písaři, i ostatním jejich druhům, kteří bydlí v Samaři a v ostatním Zaeufratí: Pokoj! Nuže, ¹⁸list, který jste nám poslali, byl mi slovo za slovem přečten. ¹⁹Vydal jsem rozkaz, aby se hledalo, a shledalo se, že to město odedávna povstává proti králům a že v něm docházelo k odboji a ke vzpouře. ²⁰V Jeruzalémě byli i mocní králové a panovali nad celým Zaeufratím a vybírali daně, dávky z úrod a jiné poplatky. ²¹Nuže, vydejte rozkaz, ať je zabráněno těm mužům dostavět město, dokud nevydám příslušný rozkaz. ²²Budte opatrní, nejednejte v této věci nedbale, aby nevznikla královskému dvoru veliká škoda!““

Ezd 5 „¹Proroci Ageus a Zacharjáš, syn Idův, prorokovali židům v Judsku a v Jeruzalémě ve jménu Boha Izraele a napomínali je. ²Tu se vzbouřili Zerubábel, syn Šealtielův, a Jéšua, syn Jósadakův, a začali budovat Boží dům v Jeruzalémě. A ti Boží proroci při nich stáli a posilovali je. ³Tehdy k nim přišel Tatenaj, místodržitel zaeufratský, a Šetar-bóznaj se svými druhy a ptali se jich: „Kdo vám dal rozkaz stavět tento dům a obnovovat tuto svatyni?“ ⁴Odpověděli jsme jim tedy a sdělili jména mužů, kteří budovu stavěli. ⁵A oko Boží bdělo nad židovskými staršími, takže jim nebránili stavět, dokud by nedošlo hlášení Dareiovi a nebyl od něho doručen list v této záležitosti. ⁶Opis dopisu, který poslal Tatenaj, místodržitel zaeufratský, a Šetar-bóznaj a jeho druhové, úředníci ze Zaeufratí, králi Dareiovi. ⁷Poslali mu zprávu, v níž bylo napsáno: „Králi Dareiovi nerušený pokoj! ⁸Známo buď králi, že jsme přišli do judského kraje k domu velikého Boha. Ten je stavěn z kamenných kvádrů a do zdí se kladou trámy. Práce se koná svědomitě a dílo roste pod rukama. ⁹Ptali jsme se těch starších, když jsme s nimi mluvili: Kdo vám dal rozkaz stavět tento dům a obnovovat tuto svatyni? ¹⁰Také jsme se zeptali na jejich jména, abychom ti je mohli oznámit. Zapsali jsme jména mužů stojících v čele. ¹¹Oni nám podali tuto zprávu: „Jsme služebníci Boha nebes i země a stavíme tento dům, který už byl postaven dříve před mnoha lety. Stavěl a dokončil jej veliký izraelský král. ¹²Když však naši otcové rozhněvali Boha nebes, vydal je do rukou Kaldejce Nebúkadnesara, krále babylónského. Ten zbořil tento dům a lid přesídlil do Babylónu. ¹³Ale v prvním roce Kýra, krále nad Babylónem, vydal král Kýros rozkaz ke stavbě tohoto Božího domu. ¹⁴Také nádoby z Božího domu, zlaté a stříbrné, které Nebúkadnesar odnesl z jeruzalémského chrámu a vnesl do chrámu babylónského, dal vyzést král Kýros z babylónského chrámu a rozkázal je vydat muži jménem Šéšbasar, kterého ustanovil místodržitelem. ¹⁵Poručil mu: Vezmi tyto nádoby a jdi, slož je v jeruzalémském chrámě. Boží dům buď postaven na původním místě!“ ¹⁶Onen Šéšbasar přišel položit základy Božího domu v Jeruzalémě. Od té doby se buduje až dosud a ještě není dokončen. ¹⁷Nyní tedy, uzná-li král za dobré, ať se hledá v královských archívech tam v Babylónu, zda je tomu tak, že král Kýros vydal rozkaz ke stavbě tohoto Božího domu v Jeruzalémě. Nechť je nám sdělena králova vůle v této záležitosti.““

ST 23. října – Nehemjáš se pouští do díla (o 13 let později)

Neh 4:11-14 „¹Ti, kdo stavěli hradby, nosiči břemen i nakladači, pracovali jednou rukou na díle a v druhé drželi zbraň. ²Všichni, kdo stavěli, měli meč připásaný na bedrech a tak stavěli, a vedle mne stál trubač. ³Řekl jsem šlechticům, představenstvu a ostatnímu lidu: „Dílo je veliké a rozsáhlé a my jsme rozděleni po hradbách daleko od sebe. ⁴Ulyšíte-li z některého místa zvuk polnice, shromážděte se tam k nám. Náš Bůh bude bojovat za nás.““

ČT 24. října – „Veliké dílo“

Neh 6:2-3 „²Poslal ke mně Sanbalat a Gešem se vzkazem: „Přiď, sejdem se spolu v některé vsi na pláni Ónu.“ Zamýšleli však provést mi něco zlého. ³Poslal jsem k nim tedy posly se vzkazem: „Dělám veliké dílo, proto nemohu odejít. Mělo by se to dílo snad přerušit tím, že bych je opustil a sestoupil k vám?““

Ezd 6:1-13 „¹Král Dareios tedy vydal rozkaz, aby se hledalo v archivu mezi poklady složenými kdesi v Babylónu. ²Konečně našli v médské krajině v pevnosti Achmetě jeden svitek, v němž stálo: „Zápis: ³V prvním roce svého kralování vydal král Kýros rozkaz o domě Božím v Jeruzalémě: Tento dům buď zase postaven na místě, kde se obětují oběti. At' je od základů opraven. Jeho výška buď šedesát loket, jeho šířka také šedesát loket. ⁴Tri vrstvy budou vždy z kamenných kvádrů a jedna vrstva z nových trámů. Náklad bude uhrazen z královské pokladny. ⁵Také zlaté a stříbrné nádoby z Božího domu, které odnesl Nebúkadnesar z jeruzalémského chrámu a donesl do Babylónu, at' jsou vráceny, at' přijdou do jeruzalémského chrámu na původní místo a jsou složeny v Božím domě.“ ⁶„Proto, Tatenaji, místodržitel zaeufratský, a Šetar-bóznaji se svými druhy, úředníci, kteří jste v Zaeufrati: Nevměšujte se do té záležitosti ⁷a nerušte práci na tom Božím domě! Judský místodržitel s židovskými staršími at' stavějí dům Boží na jeho původním místě. ⁸Vydal jsem rozkaz, co máte udělat pro židovské starší, pokud jde o stavbu Božího domu. Z královských prostředků, z daní ze Zaeufrati, buď svědomitě a bez průtahů vyplácen těm mužům potřebný obnos. ⁹Vše nezbytné, býci, berani a beránci k zápalným obětem pro Boha nebes, pšenice, sůl, víno a olej at' jsou vydávány jeruzalémským kněžím podle jejich požadavků na každý den bez nedbalosti. ¹⁰aby mohli přinášet vonné dary, libé Bohu nebes, a modlit se za život krále a jeho synů. ¹¹Vydal jsem též rozkaz: Každému, kdo by přestoupil tento výnos, buď vyrván trám z jeho domu a on na něm pověšen a přibit; a jeho dům at' je učiněn hnojištěm. ¹²Bůh, který chce, aby tam přebývalo jeho jméno, at' zničí každého krále i národ, který by vztáhl ruku a přestoupil tento výnos a zbořil by Boží dům v Jeruzalémě. Já, Dareios, jsem vydal tento rozkaz. At' je svědomitě prováděn!“ ¹³Tatenaj, místodržitel zaeufratský, a Šetar-bóznaj se svými druhy jednali svědomitě podle pokynů krále Dareia.“

Neh 6:10-13 „¹⁰Vstoupil jsem do domu Šemajáše, syna Delajáše, syna Mehetabelova, který žil odloučeně. Řekl: „Sejdeme se v domě Božím, uvnitř chrámu; musíme však zavřít chrámová vrata, protože se tě chystají zavraždit; v noci přijdou, aby tě zavraždili.“ ¹¹Odpověděl jsem: „Člověk jako já má prchat? Což může někdo jako já vstoupit do chrámu a zůstat naživu? Nevstoupím.“ ¹²Zjistil jsem totiž, že ho Bůh neposlal. To proroctví mluvil proti mně, protože ho najali Tóbijáš a Sanbalat. ¹³Byl najat proto, abych ze strachu tak jednal a zhrěšil. Chtěli toho využít, aby pošpinili mé jméno a potupili mě.“

PA 25. října – Podněty k zamýšlení

Přečti si kapitoly 53. „Oprava hradeb“, 54. „Vítězství nad chamtivostí“ a 55. „Úklady nepřátel“ z knihy Od slávy k úpadku (PK 635–660; OSU 239–249).

„Odpor, kterému stavitelé v Nehemjášově době museli čelit ze strany svých otevřených nepřátel a těch, kdo se vydávali za přátele, je stejný, s jakým se setkávají Boží služebníci v dnešní době. Jsou předmětem posměchu a hanby, a když se nepřátelům naskytne vhodná příležitost, neváhají použít i mnohem tvrdších a krutějších prostředků.“ (PK 644; OSU 242)

„Jelikož Nehemjáš nepřestal ani na okamžik spoléhat na Boha, jeho nepřátelům se nepodařilo nad ním získat převahu. V životě člověka, který má vznešený cíl a vzrušující poslání, nemůže zlo zakořenit. Pravé Boží služebníky nikdo nemůže odvést od jejich záměrů, protože jsou zcela závislí na Boží milosti. Bůh jim dává Ducha svatého, aby jim pomohl v každé nesnázi. Pokud se jím Boží lid nechá vést a bude ochoten spolupracovat, dosáhne velkolepých výsledků.“ (PK 660; OSU 249)



Otázky k rozhovoru

1. Představte si, že jste v kůži Zerubábel a dalších židovských vůdců v situaci, kdy k nim přišli protivníci s nabídkou pomoci. Zpětně vnímáme, že se tehdy rozhodli správně, když pomoc odmítli. Jak můžeme dnes vědět, kdy máme, a kdy naopak nemáme spolupracovat s těmi, kteří nevyznávají stejné pravdy jako my? Na základě čeho se máme rozhodovat? Jaká kritéria rozhodování bychom měli mít?

2. Během celých biblických dějin můžeme vnímat nebezpečí kompromisů. I dějiny starověkého Izraele – až po babylónské zajetí – jsou mocným příkladem toho, kam vedou kompromisy. Druhým extrémem je situace, kdy se lidé snaží za každou cenu zabránit kompromisům – až nakonec úplně zapomenou na podstatu náboženství a opravdový charakter Boha. Dokonce i samotného Ježíše byli jeho současníci schopni obvinít z přestupování soboty (J 9,14–16). Jak najít vyvážený postoj v našem náboženském prožívání?

J 9:14-16 „¹⁴toho dne, kdy Ježíš udělal bláto a otevřel mu oči, byla totiž sobota. ¹⁵Proto se ho farizeové znovu dotazovali, jak nabyl zraku. A on jim řekl: „Položil mi bláto na oči, umyl jsem se a vidím.“ ¹⁶Někteří z farizeů říkali: „Ten člověk není od Boha, protože nezachováva sobotu.“ Jiní naopak říkali: „Jak by mohl hříšný člověk činit taková znamení?“ A došlo mezi nimi k roztržce.“

